

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер, і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на вулиці вулиці Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Canada.

ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ.

Горожанська війна в Китаю розгорілася на добре. Замішані в цю кілька сторінок з своїми генералами та арміями. Але за що саме б'ються вони, з донесень телеграфічних і пресових агенцій годі розібрати.

Чому ці відомості викриті неясним туманом, можна зрозуміти тоді тільки, коли взяти на увагу, що дороги, якими ці відомості розходяться в світ, є контрольовані комсом, що близько зацікавлений боротьбою в Китаю, а також і тим, щоб світ не знав, що там дійсно діється.

Пригадаємо кілька фактів міжнародного значення, що сталися нещодавно, які допоможуть висвітленню справи.

Недавно тому центральне китайське правительство в Пекіні заключило угоду з Союзом Радянських Соціалістичних Республік. Це сталося проти волі а навіть пересторог імперіалістів кількох найбільших капіталістичних держав, головню Зауч. Держав, що змагають до закріпощення Китаю. Це також означало зріст впливу Радянського Союзу в Китаю і вивоз капіталістичному імперіалізму.

Зараз після того появилися вісті про назрівачу горожанську війну в Китаю. На ті вісті Зауч. Держави, Велика Британія, Японія і Франція вислали в шангайську пристань свої воєнні кораблі, ніби то задля охорони життя та майна своїх горожан, що перебувають на загроженій війною території Китаю. Вони навіть вислали своїх моряків в Шангаю ніби для той цілі.

Почалася боротьба між арміями кількох китайських генералів і появилися зброя та дітки американські і британські. Чужосторонні воєнні кораблі стоять в пристані готові на всякий випадок до акції. Все приготовано і боротьбу розпочато немов на замовлення.

З чого ясно, що цю китайську горожанську війну викликали імперіалістичні держави, що змагають до завойовання китайського ринку і підчинення собі Китаю, як своєї колонії в цілях експлуатації. Цивільною війною і загальним заколотом в Китаю надіються імперіалістичні хижаки здискредитувати і усунути китайське центральне правительство, що не подало диктату капіталістичного імперіалізму, а також повалити правительство Др-а Сун Ят Сена в полудневому Китаї і поділити Китай між Зауч. Державами, Великою Британією, Японією і Францією на сфері їхнього впливу.

Через те всі вісті про цю горожанську війну в Китаю такі туманні, бо їх розсилають агенції цих непрошених в Китаю імперіалістичних гостей.

Чи вдасться цей плян імперіалістичним хижакам, покаже майбутнє. Але в цій справі не буде мовчати Союз Радянських Соціалістичних Республік і не повинні мовчати трудові маси цілого світа. Головно-ж треба надіятися, що пролетаріят Великої Британії піднесе свій голос в цій справі і скаже своєму "робітничому" правительству і правительствам других імперіалістичних країн "руки проч від Китаю".

ЕСПАНСЬКО-МАВРИТАНСЬКА ВІЙНА В МАРОКО.

Велика світова війна за ринки та колонії скінчилася вже кілька років тому, але малі війни в колоніях імперіалістичних держав ведуться по нинішній день. Кожна з колоніальних держав має свої майже безперестанні малі війни.

Велика Британія має свої клопоту в Індії, Ірландії, південній Африці. От зараз у ній, таки на добре розгортається боротьба з непокірними жителями Судану. Японія ніяк не може переконатися Корейці, що то для їхньої власного добра вона кров з них точить плавильню, що то для їхньої японської імперії. Зауч. Держави без перестанку вчать кулеметами та бомбами з літаків жителів Філіппінських островів, Куби, Гаїті то-що, своїх американських демократичних порядків і ніяк навчити не можуть. Франція, Італія, Бельгія теж чад від часу мають чимало клопоту з цивілізуванням "африканських дикунів". Проте говориться, що в світі панує мир і спокій.

Та вже чи не найбільше мороки з "африканськими дикунми" має нещасна Іспанія. Це була колись могутча держава, а тепер вона слава хіба своїми биками, тореадорами, та "бичими боротьбами-ігрищами". Але натура в її володарів стара, імперіалістична і вони собі теж мають колонію в Мароко, в північній Африці, а в той колонії мають свою війну.

З тим Мароком, що полегоне в самому північно-західному куті Африки і примикає з заходу до Атлантики, а з півночі до Середземного моря, справжня морська. За нього чуть не побивали в 1911 р. Франція з Німеччиною. Тепер там має протекторат Франція, а Іспанія має теж свій кусок, що його захищають Маври (зглядаю Мури, мішані нащадки колишніх Маврів і Аравів). Маври від давна відомі в історії Іспанії. В п'ятнадцятому столітті їх, в числі около 3 мільйонів, вигнали з Іспанії дурні еспанські пануючі. А що вони були найкращим працюючим і промисловим елементом, то їхне прогнання й доведе Іспанію до упадку.

Нині Маври не ті, що були колись, але все одно еспанського, гнету не бажають і не терплять. Весь час, з деякими передишками, вони зводять бій з Еспанцями в Мароко. В 1908—9 рр. вони завзято боролися проти Еспанців, але не встигли позбутися їхньої кормиги. Минулого року вони відновили війну проти еспанського війська, яка ведеться дотепер з дуже прикрими наслідками для Еспанців. Цілі еспанські армії загинули від пустинної спеки, холери, і в боях з сміливими Маврами.

До катастроф, які потерпіла дотепер Іспанія в боротьбі в

Мароко, причиняється ще й нездарність еспанської військової влади і політична корупція. Це використав ми. року фашистський авантюрист де Рівера, скинув конституційне правительство і встановив свою диктатуру, обіцяючи, що він забезпечить Іспанії успіх у війні в Мароко і поверне її престиж в Африці. Тимчасом Маври побивають Еспанців ще більше і так далеко їх вигнали, що Франція побоюється, щоб війна не перекинулася і в її частину Марока, проти її панування.

Нові невдачі еспанських імперіалістичних авантюристів в Мароко викликають велике обурення серед трудових мас Іспанії, які на своїх плечах виносять всі тягари цієї безглуздої війни. Це очевидно доведе до нових революційних зривів, яких вже лякається малючий диктатор де Рівера і сам еспанський король. Не даром де Рівера збирається сам їхати до Марока, а король Іспанії теж, як доносять вісті, пакує свої речі, щоб бути готовим до втечі, на випадок потреби.

Трудове населення Іспанії найкраще зробить, як що позбудеться цих своїх імперіалістичних авантюристів, коронованих і некорованих, бо з ними позбудеться безпотрібної морюки.

СПІЛЬНИЙ ПРОТЕСТ УКРАЇНЦІВ, БІЛОРУСІВ І ЛИТОВЦІВ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

В днях 2—4 серпня н.р. в Парижі відбулася конференція українських, білоруських й литовських делегатів, яка поновила протест проти анексії Польщею частин України, Білорусі і Литви. Учасники конференції — націоналісти. З української сторони брав в ній участь др. М. Лозинський, як делегат Укр. Нац. Ради; з білоруської — В. Ластавський, був президент ради міністрів Білоруської Республіки; з литовської — Л. Вайльоніс, делегат литовських організацій Віленщини.

Представили положення українських, білоруських і литовських земель під Польщею та заперечували проти того стану, який там панує, конференція рішила звернутися до конференції амбасадорів, до правительств головних держав антанти й до "Ліги Націй", щоб вони перевели ревізію рішень конференції амбасадорів з 15. марта 1923 р. в дусі права самовизначення народів, а до того часу щоб забезпечили названій народам успішну охорону національного існування.

Відозву конференції "до цивілізованого світа" помітив парижський дневник "L'Ере Nouvelle", який уважається тепер органом правительства Ерріо. Відозва була поміщена з таким вступом:

"Не треба як окремо зазначувати ваги цього документу. Орган Права Людини і Права Народів "L'Ере Nouvelle" обов'язаний отворити війну трибуналу для цього так сильно умотивованого протесту народів, поневолених Польщею. "Нехай цього протесту вислухають наші правителі, занадто схильні спирати свої химеричні надії на союзі Французької республіки з найбільш реакційною державою в світі." Останнє речення є натяком на правительство Ерріо, щоб воно не піддержувало Польщі в її поневоленню України, Білорусі і Литовців.

Хоч дотепер французьке правительство не заявило відкрито, що воно не годиться з теперішнім режимом Польщі на окупованих нею землях, чи й з самою окупацією тих земель, то все таки відомим є, що прем'єр Ерріо відноситься до Польщі інакше, як відноситься його попередники Пуанкаре, Клемансо і інші.

Ерріо був одним з тих, що підписали 2 мая н.р. відомий французький протест проти білого терору в Польщі. Той протест був також підписаний теперішнім президентом французького парламенту Павлом Пенлеве та іншими теперішніми державними мужами Франції.

Як би воно не було, а на подібний крок ніколи не здобулися всікі Пуанкаре та Клемансо, ані їх органи не могли робити протесту поневоленої Польщею польських народностей.

Та помімо цього "наші" Лозинський і їх товариші з білоруського та литовського табору завжди були покляні перед тими французькими опікунами Польщі і найбільшими ворогами українського народу.

СУЧАСНІ ВЛАСНИКИ "НЕГРІВ" З ПОЛЬЩІ ТА ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

Французький комуністичний часопис "Іманіте" містить статтю, в котрій наші французькі товариші висловлюють обурення проти поведінки французьких куркулів та їх уряду Ерріо відносно чужоземних сільсько господарських робітників.

Справа в тому, що як це вже відомо, польський уряд звязав через спеціальне бюро постачати французьким куркулям дешеві робочі руки.

Як живеться вивезеним з білої Польщі сільсько-господарським робітникам, переважно з Західної України, нехай судять самі читачі:

"Коліс "торговці чорним деревом" їхали на береги Африки, де посередники привозили їм мішних добре збуваних парубків, котрі були примушені відбувати каторжні роботи. Не були жертви того варварського порядку, котрий називали рабовласницьким".

60 років тому рабовласництво було скасовано, після чотирьох років громадянської війни в Америці. Проте зараз ми бачимо рабовласницькі порядки знов:

"Власники Негрів не в Америці, жертви не належать до раси, котру вважають нижчою. Ні. Власні у Франції зараз ми маємо рабовласництво. Словачками львівського тіла є наші правителі і наші капіталісти промисловості, торгу та сільського господарства. Що-ж до жертв, то їх багато серед все зростаючої кількості чужоземних робітників, "імпортованих" до Франції".

В розпорядженню редакції "Іманіте" є текст "гарантій проти поліщення роботи", котрих вимагає від нанятих з Поль-

щі, поневолених Польщею.

"Нехай цього протесту вислухають наші правителі, занадто схильні спирати свої химеричні надії на союзі Французької республіки з найбільш реакційною державою в світі."

Останнє речення є натяком на правительство Ерріо, щоб воно не піддержувало Польщі в її поневоленню України, Білорусі і Литовців.

Хоч дотепер французьке правительство не заявило відкрито, що воно не годиться з теперішнім режимом Польщі на окупованих нею землях, чи й з самою окупацією тих земель, то все таки відомим є, що прем'єр Ерріо відноситься до Польщі інакше, як відноситься його попередники Пуанкаре, Клемансо і інші.

Ерріо був одним з тих, що підписали 2 мая н.р. відомий французький протест проти білого терору в Польщі. Той протест був також підписаний теперішнім президентом французького парламенту Павлом Пенлеве та іншими теперішніми державними мужами Франції.

Як би воно не було, а на подібний крок ніколи не здобулися всікі Пуанкаре та Клемансо, ані їх органи не могли робити протесту поневоленої Польщею польських народностей.

Та помімо цього "наші" Лозинський і їх товариші з білоруського та литовського табору завжди були покляні перед тими французькими опікунами Польщі і найбільшими ворогами українського народу.

Д.

3 міжнародного робітничого руху

КОНГРЕС РЕВОЛЮЦІЙНИХ ТРАНСПОРТОВИКІВ.

В Гамбурзі відбувся в половині мин. місяця міжнародний конгрес революційних спілок транспортних робітників. В конгресі брали участь представники Англії, Франції, Німеччини, С.Р.С.Р., Італії, Голландії, Скандинавських держав, Чехо-Словаччини, Греції, Америки, Фінляндії, Швейцарії, Китаю й Яви. На денному порядку був, між иншим, доклад міжнародного комітету пропаганди, справи міжнародного руху транспортних робітників і завдання революційних транспортників, а також справа єдиного фронту. З докладом від комітету пропаганди виступав Шахновський, який зазначив, що деякі країни подають недостатню допомогу Комітетові. Шахновський також відзначив, що утворення у портових містах особливих бюро-комітетів значно сприяло розвитку революційного руху транспортників, особливо на Далекому Сході. Під час дебатів Шахновський гостро критикував Амстердамський Інтернаціонал Профспілок, а також-плян Доса, заявивши про конечну потребу єдиного боездатного інтернаціоналу транспортників. Шахновський висловився за резолюцію Ш.Конгресу Профінтерну, заявивши, що радянські профспілки мають ширшу охоту разом з амстердамськими відновити єдність міжнародного профруху.

ПРИВІТАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ РОБІТНИКАМ.

Робітничу конференцію, що відбулася в Миколаві, на Радянській Україні надіслала англійським робітникам привітну телеграму, висловлюючи в ній подяку за вплив, що його зробили англійські робітники на уряд для поновлення переговорів з Радянською делегацією.

СТРАЙК ФРАНЦУЗЬКИХ МОРЯКІВ В ГАВРІ.

Європейські часописи з 15. серпня доносять, що в Гаврпортському місті Франції страйкують моряки. В місті відбуваються бурхливі демонстрації страйкерів. Між демонстрантами й поліцією було кілька сутичок. Муніципальна влада за допомогою поліції й страйколомів пробує придушити страйковий рух.

КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В РИМІ.

В Римі відбулися великі комуністичні демонстрації проти імперіалістичної політики всіх буржуазних держав і небезпечності нової війни. Соціалістичні організації контр-демонстрацію з поміркованими гаслами. Коли обидві демонстрації зустрілися, скінчилася сутичка, в якій були забиті і поранені.

Др. Р. ДОНСТЕН ЧЛЕНОМ АНГЛ. КОМПАРТІ.

Лікар Роберт Донстен, відомий діяч англійського робітничого руху та видатний член незалежної робітничої партії, що недавно побував в С.Р.С.Р., після того, як повернувся звідти, заявив про те, що він вступає до англійської комуністичної партії. Цей крок Донстена зробив велике враження в англійських робітничих колах.

ОГЛЯД НОВИХ КНИЖОК.

Василь Бобинський — ПІД КОХАННЯ. Воно "Молодий шлях", Львів 1923 р.

Автор сонетів "Ніч кохання" вже випустив в 1919 р. одну книжку своїх поезій п. н. "В притворі храму" і має випустити третю книжку "Тайну танцю", так що ми маємо справу, очевидно не з таким уже новим поетом.

Але, коли берешся читати ці сонети ("Ніч кохання"), то прочитаєш один, другий, ну хіба ще половину третього сонету, а далі — не сила. Для виправдання свого сумління (й авторської праці) нафантажувати до сонету XV — останнього, але не бачиши ніякого прояснення й там. І тільки обов'язок написати рецензію та ще думка про те, що може за тією "Ті" (обов'язково а великої літери), як "простаплася розкішно-безодежна на зелені прибережжя, стоїть може щось глибоке і автор приховав його за символом."

І починаєш знову. Читайш. помагали уряду Польщі постачати сільсько-господарських робітників французькою робочою силою серед малоземельного галицького селянства.

стена зробив під час його перебування в С.Р.С.Р. конгресу юних піонерів, на якому він був присутній. Його вразила витримка, сила й свідомість, з якою діти від 8 до 14 років обмірковували свої справи. Донстен висловлює своє обурення, що робітничі міністри Англії беруть участь у придворних церемоніях, будуть у крейсери та посилають до Індії тенки, тоді, як у дітей робітників немає їжі, притулку, одежі. Єдиний вихід для англійської робітничої класи, на думку Донстена — це приєднатись до Комінтерну та боротися в його лавах.

РОБІТНИЧА КОНФЕРЕНЦІЯ, ШО ВІДБУДАСЯ В МИКОЛАВІ, НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ НАДІСЛАЛА АНГЛІЙСЬКИМ РОБІТНИКАМ ПРИВІТНУ ТЕЛЕГРАМУ, ВИСЛОВЛЮЮЧИ В НІЙ ПОДЯКУ ЗА ВПЛИВ, ШО ЙОГО ЗРОБИЛИ АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ НА УРЯД ДЛЯ ПОНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ З РАДЯНСЬКОЮ ДЕЛЕГАЦІЄЮ.

Робітничу конференцію, що відбулася в Миколаві, на Радянській Україні надіслала англійським робітникам привітну телеграму, висловлюючи в ній подяку за вплив, що його зробили англійські робітники на уряд для поновлення переговорів з Радянською делегацією.

СТРАЙК ФРАНЦУЗЬКИХ МОРЯКІВ В ГАВРІ.

Європейські часописи з 15. серпня доносять, що в Гаврпортському місті Франції страйкують моряки. В місті відбуваються бурхливі демонстрації страйкерів. Між демонстрантами й поліцією було кілька сутичок. Муніципальна влада за допомогою поліції й страйколомів пробує придушити страйковий рух.

КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В РИМІ.

В Римі відбулися великі комуністичні демонстрації проти імперіалістичної політики всіх буржуазних держав і небезпечності нової війни. Соціалістичні організації контр-демонстрацію з поміркованими гаслами. Коли обидві демонстрації зустрілися, скінчилася сутичка, в якій були забиті і поранені.

Др. Р. ДОНСТЕН ЧЛЕНОМ АНГЛ. КОМПАРТІ.

Лікар Роберт Донстен, відомий діяч англійського робітничого руху та видатний член незалежної робітничої партії, що недавно побував в С.Р.С.Р., після того, як повернувся звідти, заявив про те, що він вступає до англійської комуністичної партії. Цей крок Донстена зробив велике враження в англійських робітничих колах.

ОГЛЯД НОВИХ КНИЖОК.

Василь Бобинський — ПІД КОХАННЯ. Воно "Молодий шлях", Львів 1923 р.

Автор сонетів "Ніч кохання" вже випустив в 1919 р. одну книжку своїх поезій п. н. "В притворі храму" і має випустити третю книжку "Тайну танцю", так що ми маємо справу, очевидно не з таким уже новим поетом.

Але, коли берешся читати ці сонети ("Ніч кохання"), то прочитаєш один, другий, ну хіба ще половину третього сонету, а далі — не сила. Для виправдання свого сумління (й авторської праці) нафантажувати до сонету XV — останнього, але не бачиши ніякого прояснення й там. І тільки обов'язок написати рецензію та ще думка про те, що може за тією "Ті" (обов'язково а великої літери), як "простаплася розкішно-безодежна на зелені прибережжя, стоїть може щось глибоке і автор приховав його за символом."

І починаєш знову. Читайш. помагали уряду Польщі постачати сільсько-господарських робітників французькою робочою силою серед малоземельного галицького селянства.

стів підтримали всі присутні і хазяїн кіно мусів припинити виставу.

НОВА ВІЙНА ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ПРОЛЕТАРІЯТУ.

Реформістські провідники професійних спілок були недавно прийняті представниками німецького уряду, котрим вони виставили ряд "вимог".

У відповідь на це, директор міністерства фінансів заявив, що велика помилка думати, немов-би майно та доходи мало оподатковано в Німеччині і що уряд має намір ввести значні посередні податки. Міністер фінансів Лютер додав, що першою умовою відновлення Німеччини є утворення капіталу: "Німеччина, — сказав той міністер, — має лише силу праці, котру повинна використати найінтензивніше. Уряд введе низку податків на продукти споживання".

Комуністичний часопис "Роте Фане" вважає ці заяви воєнним проголошенням війни робітничій класі, а французький комуністичний орган "Іманіте" цілком слушно запитує, чи французькі соціалісти після таких офіційних деклярацій даді підтримуватимуть плян експертів?

ЗРІСТ ДОРОЖНЕЦІВ В АНГЛІІ.

Кореспонденти "Дейлі Гералд" повідомляють з різних індустріальних центрів про велике живлення між трудовим населенням в зв'язку з неможливим зростом цін на хліб за останні кілька тижнів.

Міністер торговлі У'еб, якого запитано з цього приводу в парламенті, пояснив, що причиною підвищення цін на муку є кепські перспективи врожаю цього року в Канаді і Злучених Державах, в наслідок чого на світовому ринку значно підвищилися ціни.

Робітничі маси дуже занепокоєні цим підвищенням. Повідомлення з Ливерпула, Шеффілда, Манчестера та інших міст свідчать про великі хвилювання в робітничих кварталах. Особливо гостро відчують це робітники Манчестера, що переживають тепер тяжкий час в зв'язку з великою депресією в текстильній промисловості.

Населення вимагає, репресивних заходів проти спекулянтів.

стезежа", "волокожарний килим", "вій промисловості" і т. д. але віного справді оригінального він не дав.

Поетичні й образи Василь Бобинський дає зовсім трафаретні й затаскані:

"Як шовк зміг твої дітві руки", "Уст твоїх солодкий мід", "Жага в його "неостинимий й неукуча", а коли "душа свята", то вже неодмінно "несплям лано". Словом, та, що вживається так багато, багато літ і здається тепер без краю подертим мідяком.

Але певна майстерність, кажемо знову, в будові віршів є. І приємно вражає, єдиний на всі 15 сонетів, асонанс:

"І грає кров, як музика любовна (Прощальну пісню лебединам стад*) Не повернуть двох літ назад, Не ждати заруче молодих розмов нам".

Ото і все. Цікавого для робітника-й фермера в цій книжечці немає нічого.

Л. Пшонтек.

*) До речі, про птахів кажуть "зграя", а не стадо; про те, що лебеді ніколи не співають і пора-б розвинути міг про "лебедину пісню", а вже не говорю.

Українська робітнича преса це ознака сили і свідомости робітничства. Памятайте про Пресовий Фонд і відновлення передлати!